

efter 1904 foretage Sammenligningen med Jydsk Husmandskreditforeningsobligationers 2den Afdeling. I 1909 var Tallene henholdsvis $92\frac{1}{4}$ og $94\frac{1}{4}$, Differencen 2 pCt. Fra 1909 gælder Tallene Husmandskreditforeningens 3die Afdeling, jeg nævner stadig den løbende Afdelings Obligationsskurser. I 1912 er Tallene $93\frac{3}{4}$ og $95\frac{1}{2}$, Differencen altsaa $1\frac{3}{4}$ pCt., og endelig i 1914 henholdsvis 90 og $91\frac{1}{2}$, altsaa kun $1\frac{1}{2}$ pCts Forskel. Det vil af disse Tal ses, at Differencen i Kurserne stiger fra 1890 til 1903 — Aaret før man begyndte at forhøje Vurderingssumsgrænsen —, hvorefter den igen falder, saa den i Januar 1914 ikke er større mellem Jydsk Landkreditforenings 4 pCts Obligationer af 5te Serie og Husmandskreditforeningens 4 pCts Obligationer af 3die Afdeling, end den var i 1890 for de to Kreditforeningers Obligationer. At disse Kursbevægelser staar i Forbindelse med det stadig stærkere Udbud af Husmandskreditforeningsobligationer, der har fundet Sted, siden man kom ind paa at forhøje Vurderingssumsgrænsen, kan der formentlig ikke være Tvivl om. Jeg skal til Belysning af det største Udbud nævne nogle Tal. Den 31. Marts 1898 var Restgælden for Jydsk Husmandskreditforening ca. 29 Mill. Kr., jeg nævner kun de fulde Millioner. I 5-Aaret 1898—1903 voksede Restgælden til 46 Mill. Kr., altsaa med 17 Mill. Kr. eller $3\frac{3}{5}$ Mill. Kr. aarlig. I det næste 5-Aar — 1903—08 — voksede Restgælden til 87 Millioner eller med 41 Millioner, d. v. s. $8\frac{1}{5}$ Million aarlig. Og endelig er Restgælden i 5-Aaret 1908—13 vokset med 35 Millioner til 122 Millioner, altsaa med 7 Millioner aarlig; og det samlede Udbud af Husmandskreditforeningsobligationer har sikkert været forholdsvis endnu større, naar man sammenligner de 2 sidste 5-Aar med det foregaaende, end det fremgaar af den nu anførte Sammenligning. Jeg kan dog ikke nøjagtigt opgøre det. Jeg har ikke siden Lovforslaget forelagdes, kunnet faa Adgang til Husmandskreditforeningernes Regnskaber før Tiden 1904—05. Men fra den Tid og til 1912—13 — det er alle de Aar, siden man begyndte at forhøje Vurderingssumsgrænsen — har Jydsk Husmandskreditforening i alt udstedt Obligationer for

ca. 103 Mill. Kr., altsaa ca. $11\frac{1}{2}$ Million aarlig. Jeg synes derfor ikke, man godt kan væge sig mod den Tanke, at man ved stadig at gøre Indgangsdøren til Husmandskreditforeningerne højere og højere og bredere og bredere ikke har gavnet de mindre Husmænd, som man fra først af har søgt at hjælpe, og det er for mig et stort Spørgsmaal, om man ikke ligefrem har modvirket deres Interesser ved disse Forhøjelser af Vurderingssumsgrænsen.

Det er derfor ikke uden Betænkelse, at jeg for mit Vedkommende ser, at man nu vil forhøje Vurderingssumsgrænsen fra 10,000 Kr. til 12,000 Kr., og hvis man ogsaa forhøjer Udlånsprocenten til 55, vil det, som jeg nævnte før, i Praksis sige omtrent det samme som, at man forhøjer Vurderingssumsgrænsen til 13,200 Kr. i Forhold til de nugældende Regler. Jeg finder i hvert Fald, at man ikke bør gaa til denne Forhøjelse af Vurderingssumsgrænsen for de jordløse Huse. Hvis det viser sig, at der er almindelig Stemning derfor, skal jeg ikke modsætte mig, at man gaar til en Forhøjelse for Jordbrugsjendommene, men det er efter min Mening aldeles urigtigt at gaa til en saadan Forhøjelse for de jordløse Huse. Der bør man sikkert blive staaende ved de 10,000 Kr., der nu er Maksimum — det er endda et Spørgsmaal, om denne Grænse ikke er for høj, men der kan selvfølgelig ikke være Tale om at komme ned under den. Dels har Ejere af jordløse Huse til en Værdi af 10,000—13,000 Kr. som Regel ikke større Krav paa Statshjælp end Grundejere i Almindelighed, og dels er der ingen Steder, hvor Konkurrencen paa Udlånsomraadet er skrappere og farligere end netop i Stationsbyerne. Værdierne er i Stationsbyerne ikke saa sikre og saa stabile som ved Landejendomme eller Købstadejendomme, og der kan derfor meget lettere gribes fejl ved Udlån i Stationsbyer, og er Konkurrencen stor, udsætter man sig jo for, at det sker oftere end ellers. Men endelig vil en Forhøjelse af Taksationssumsgrænsen for jordløse Huse ogsaa føre til, at Jydsk Husmandskreditforening — det er særlig den, jeg tænker paa — kan komme til at konkurrere en Del skarpere, end den nu gør, med en anden Kreditforening, nemlig Grundejerkreditforeningen